ދިވެހިރާއްޖޭގެ ހައިކޯޓު

ދިވެހިރާއްޖެ

ޤަޟިއްޔާ ނިމުނު ގޮތުގެ ޚުލާޞާ

- **ޤަޟިއްޔާ ނަންބަރު:** 2020/HC-A/160
- **އިސްތިއުނާފުކުރި ފަރާތް:**
  * ނަން: ޙުސައިން [illegible]/[illegible]، [illegible]
- **އިސްތިއުނާފު ކުރެވުނު ފަރާތް:**
  * ނަން: [illegible]، 12 ވަނަ ފަންގިފިލާ، މާލެ
- **ރަޖިސްޓްރީ ކުރެވުނު ތާރީޚް:** 20 މުޙައްރަމް 1442 / 08 ސެޕްޓެމްބަރު 2020 * **ނިމުނު ތާރީޚް:** 13 ޞަފަރު 1442 / 30 ސެޕްޓެމްބަރު 2020

މައްސަލަ ބެލި ފަނޑިޔާރުންގެ މަޖިލިސް:

ފަނޑިޔާރު ޢަބްދުއްރައޫފު އިބްރާހީމް
ފަނޑިޔާރު ޢަބްދުﷲ ޙަމީދު
ފަނޑިޔާރު ހާތިފް ހިލްމީ

- **އިސްތިއުނާފު ކުރެވުނު ޙުކުމް:**
- ނަންބަރު: 145-J/MA/2020/2185
- ނިންމި ކޯޓު: ޖުވެނައިލް ކޯޓު
- މައްސަލައިގެ ބާވަތް: ކޯޓު އަމުރު
- ހުކުމް ތާރީޚް: 22 އޮގަސްޓް 2020 * ނިމުނު ތާރީޚް: 22 އޮގަސްޓް 2020

- **ދަޢުވާގެ ޚުލާޞާ:**

މިއީ، ކްރިމިނަލް ކޯޓުގެ ނަންބަރު 145-J/MA/2020/2185 އަމުރު އެކޯޓުން ނެރުއްވާފައިވަނީ ޝަރުޢީ އަދި ޤާނޫނީ ހަމަތަކާ އެއްގޮތަށް ނޫންކަމަށް ބުނެ އެ އަމުރު އިސްތިއުނާފުކުރުމަށް ނ.މާޅެންދޫ ރިލެކްސް/ހުސައިން ސައީދުގެ ފަރާތުން ދިވެހިރާއްޖޭގެ ހައިކޯޓަށް ހުށަހަޅުއްވުމުން ބަލާފައިވާ ޤަޟިއްޔާއެކެވެ.

މި ޤަޟިއްޔާގައި އިސްތިއުނާފުކުރައްވާފައިވާ ފަރާތަކީ، ދައުލަތް (ޕްރޮސިކިއުޓަރ ޖެނެރަލް/ޕީޖީ) އެވެ.

މިޤަޟިއްޔާގެ ޝަރީޢަތް މިކޯޓުގައި ހިންގާފައިވަނީ "މައިކްރޯސޮފްޓް ޓީމްސް" މެދުވެރިކޮށް އޮންލައިންކޮށެވެ.

- **ފާހަގަ ކުރެވުނު ނުކުތާތައް:**

01- ކްރިމިނަލް ކޯޓުގެ ނަންބަރު 145-J/MA/2020/2185 އަމުރަށް ބަލާއިރު، އެ އަމުރަކީ، ނ.މާޅެންދޫ ރިލެކްސް/ހުސައިން ސައީދުގެ މައްޗަށް ތުހުމަތުކުރެވޭ ކުށެއްގެ ތަޙުޤީޤަށްޓަކައި އަދި ހިރާސްތުގެ ޤާނޫނު ނަންބަރު 12/2016 (ޖިނާއީ އިޖުރާއަތުގެ ޤާނޫނު) ގެ 59 ވަނަ މާއްދާއާއި އެ ޤާނޫނުގެ 60 ވަނަ މާއްދާގައިވާ ގޮތުގެމަތިން ދިއުމަށްފަހު، ހުސައިން ސައީދު 05 (ފަހެއް) ދުވަހުގެ މުއްދަތަށް ހިރާސްތު ޖަލްސާގައި ބަންދުގައި ބަހައްޓަން ނިންމައިފައިވާ އަމުރެއްކަމާއި، އެއަމުރު ނެރުނު ސަބަބަކީ، "މިނާ ބަންދުން ދޫކޮށްލައިފި ނަމަ ދެކޮޅުހެދުމުގެ ސާބިތުކަން ނައްތައިލާފާނެ ކަމަށް ފެންނާތީ،"ކަން އެނގެއެވެ.

02- ކްރިމިނަލް ކޯޓުގެ ނަންބަރު 145-J/MA/2020/2185 އަމުރު އިސްތިއުނާފުކުރުމަށް ހުސައިން ސައީދުގެ ފަރާތުން އަންނަނިވި ނުކުތާތައް ހުށަހަޅުއްވާފައެވެ. އެއީ:

2.1 ކްރިމިނަލް ކޯޓުން މިއަދުރު ނުކުރެވުނުއިރު، ސުޕްރީމް ކޯޓުން ނުކުރައްވާ ޝަރީޢަތް ހިންގުން ބަންދުކޮށްފައިވާ އަދުލަށް ޚިލާފަށް ހުކުމްކޮށްފައިވާ ކަމަށް ބުނެ ހުށަހެޅި ނުކުތާ؛

2.2 ޤާނޫނު ނަންބަރު 22/2010 (ދިވެހިރާއްޖޭގެ ޖުޑީޝަރީގެ ޤާނޫނު)ގެ 69 ވަނަ މާއްދާގެ (ށ) ގައި ބުނާ ބާވަތަށް ނުބެލޭއިރު، ސަރަޙައްދީ އިޚްތިޞާޞް ކްރިމިނަލް ކޯޓަށް ލިބޭ ގޮތް ސާފުކޮށް އަދުލު ނުކުރުމުގައި ޚިލާފަށް ހުކުމްކޮށްފައިވާ ކަމަށް ބުނެ ހުށަހެޅި ނުކުތާ؛

2.3 ކްރިމިނަލް ކޯޓުން ޕްރޮސިކިއުޓަރ ޖެނެރަލް ހުށަހެޅި ސާބިތުން ދަޢުވާ ލިބުނު ފަރާތުގެ މައްޗަށް ހިނގަން ބުރަވާފައިވާ އިޢުތިރާފުގެ ސާފުކަން ފުނޑުނޑު ނުވުމުން، އެ ސުލްހައަށް ރިޢާޔަތް ކުރަން ހިނގި ސަރަޙައްދުގެ މަޖިލިހަށް ޖިނާއީ އިޢުތިރާފުގެ ޤާނޫނީ އެއްގޮތަށް ހިނގި ސަރަޙައްދުއްކަމުން ނުވެއްޖެކަމަށް ބުނެ ހުށަހެޅި ނުކުތާ؛

2.4 ސުޕްރީމް ކޯޓުގެ ނަންބަރު 2012/03/SC (އުމް ކޯޓުން އަސުމް ކޯޓަން މަސްއަލައިގެ ނުވަތަ މަޙްކަމަތުލް ބައްދެ ޤަޟިއްޔާގައި ބާބު) ސަރަޙައްދެއް 1 ވަނަ ނަންބަރާ ރިޢާޔަތް ކުރެވިފައިނުވާ ކަމަށް ބުނެ ހުށަހެޅި ނުކުތާ؛

2.5 އިސްތިއުނާފު ދައުލަތުން ގޮތް ބަހައްޓައިފައިވާ މައްސަލަ ކޯޓުން ލިބުނު ސާބިތު އަސާސެއް ކުރެވިފައިވުމުން، އެމައްސަލައަށް އަދުލު ނުކުރުމުގައި ޚިލާފަށް ހުކުމްކޮށްފައިވާ ކަމަށް ބުނެ ހުށަހެޅި ނުކުތާ؛

2.6 ހިއްސާކުރައްވައިގެން ކޯޓުން މިޝަރީޢަތުގެ ނިންމުމުގެ ބަންދުކުރުމުގެ ޖަލްސާގައި ރިޢާޔަތްކުރައްވައިފި، ކަސްޓަމަރަށް ޖަލްސާގައި ބަންދުގައި ހުރިހާކަމެއް އަދި ދިވެހިރާއްޖޭގެ ހައިކޯޓުގެ ނަންބަރު 2020/HC-A/112 ގެ ސަރުކާރުގެ ހިންގުމަށް ޚިލާފަށް ހުކުމްކޮށްފައިވާ ކަމަށް ބުނެ ހުށަހެޅި ނުކުތާ؛

މި ނުކުތާތަކާ ގުޅޭ ގޮތުން މި މައްސަލަ އިސްތިއުނާފުކުރާފަރާތުންނާއި އިސްތިއުނާފުކުރެވުނުފަރާތުން މިކޯޓުގެ ޝަރީޢަތުގެ މަޖިލީހުގައި ފާހަގަ ކުރައްވާފައި ވެއެވެ.

3. ކުރިމިނަލް ކޯޓުގެ ނަންބަރު 145-J/MA/2020/2185 އަމުރު އިސްތިއުނާފު ކުރުމަށް ހުށަހަޅާފައިވާ ނުކުތާތަކާއި، އެނުކުތާތަކާ ގުޅޭ ގޮތުން މި މައްސަލަ އިސްތިއުނާފުކުރާފަރާތުންނާއި އިސްތިއުނާފުކުރެވުނުފަރާތުން މި ކޯޓުގެ ޝަރީޢަތުގެ މަޖިލީހުގައި ދައްކަވާފައިވާ ވާހަކަތަކާއި ހުށަހަޅާފައިވާ ލިޔެކިޔުންތަކުގެ މައްޗަށް ޝަރުޢީ އަދި ޤާނޫނީ ނަޒަރަކުން ވިސްނައި ބަލާއިރު، އަންނަނިވި ކަންތައްތައް ފާހަގަ ކުރެވެއެވެ.

- ފަނޑިޔާރު އަބްދުއްރަޢޫފު އިބްރާހީމްގެ ރައުޔު، މި ރައުޔަށް ފަނޑިޔާރު އަބްދުﷲ ހަމީދު އާއި ފަނޑިޔާރު ހާތިފް ހިލްމީ ތާއީދު ކުރައްވައެވެ.

3.1 ޖިނާއީ ކުށުގެ މައްސަލައެއް ތަޙުޤީޤު ކުރެވެމުންދާ އަދި ޝަރީޢަތަށް ހުށަހަޅާފައިވާ މަރުޙަލާގައި ވެސް، ތުހުމަތުކުރެވޭ ނުވަތަ ދަޢުވާކުރެވޭ މީހާއަކީ ކުށެއް ނުކުރާ މީހެއް ކަމުގައި ބެލުމުގެ ޙައްޤު އެ މީހަކަށް ލިބިގެންވާ ކަމުގައި އެ މީހެއްގެ މައްޗަށް ޝަރުޢީ ގޮތުން ކުށް ސާބިތުވަންދެން ކަނޑައެޅިފައި ހިނދަކު އެ މީހަކު ކުށްވެރިއެއް ކަމުގައި ބަލަން ނުވާނެ ކަމާއި، އަދި އެ މީހަކު ކުށުގެ ތުހުމަތުގައި ހުރި މީހެއް ކަމަށް ބަލަން ޖެހުނިން، ކުށެއްގެ ތުހުމަތުގައިވާ މީހެއްގެ ބަންދު ކުރު ގޮތް ނިންމުމުގައި ފަނޑިޔާރު ބަލަން ޖެހޭނީ ދިވެހިރާއްޖޭގެ ޖުމްހޫރިއްޔާގެ ޤާނޫނުއަސާސީގެ 49 ވަނަ މާއްދާއާއި ޤާނޫނު ނަންބަރު 12/2016 (ޖިނާއީ އިޖުރާއާތުގެ ޤާނޫނު) 60 ވަނަ މާއްދާގެ (ހ) ގެ 1 ވަނަ ނަންބަރުން ފެށިގެން 4 ވަނަ ނަންބަރުގައި ބަޔާންކޮށްފައިވާ ސަބަބުތަކުން ކޮން ސަބަބެއް އޮތް

ކަމާއި، އެއިން ސަބަބުން އޮތުކަން ނުވަތަ ނުން ކަމާމެދު ގޮތެއް ނިންމުމުގެ ބާރު ދިވެހިރާއްޖޭގެ ފަނޑިޔާރަށް ކަމެވެ.[1]

3.2 އެ ޤަޟިއްޔާ ގެނު ތުހުމަތުގައި ކުށުގައިވާ މައްސަލައިގެ ހުކުމް ދާއިރާ ނުވަތަ ހުކުމަށް ދެން ހުރި ޤަޟިއްޔާގެ ތުހުމަތު މައްސަލައިގެ ބަޔާން ކުރެވުނު ކަމަށް، ނުވަތަ ކުރުން ހުއްޓުވުމަށް ކަމަށް، ނުވަތަ ވަކީލަކު ކަމަށް، ނުވަތަ ބަދަލު ދޫކޮށްލައިދި ނަމަ މުޖުތަމަޢުގެ ސަލާމަތަށް ނުރައްކާވާ ކުރިމަތިވާފާނެ ކަމަށް ފާހަގަކުރެވޭ ނަމަ، އެ ޤަޟިއްޔާ ބަންދުގައި ބެހެއްޓުމުގެ އަމުރެއް ނެރުމުގެ ބާރު ފާހަގަކުރެވޭ ދިވެހިރާއްޖޭގެ ފަނޑިޔާރަށް ލިބިގެންވެއެވެ.[2]

3.3 ކުށުގެ ތުހުމަތުގައި ބަންދުކޮށްފައިވާ ޤަޟިއްޔާ ބަންދުކޮށްފައިވާ ކާރަށް އެއްބަސްވާނެ ގޮތެއް މަދުކަން ނުވަތަ ނުކުތް ކޯޓުން ކަނޑައެޅިގެން އޮތްގޮތުގައި ކުރުގެ ބަޔާން ވިސްނާ، ކުރި ކަންކުރުމުގައި ބާރުވެރިޔާ، ކުރި ކުރުގެ މަގުސަދު ދެކުރަމުންދާ ޙަރަކާތަށް ހުއްޓުން ނަމަ އެ ކަމާއި، ޝާހިދު ދޫކުރެވުމުން ހުރަސްއެޅުމާ ބެހޭ ދަޢުވާ ހިނގައި، ޝާހިދު ކުރި ނުފޫޒުގައި، ކޯޓަށް ހާޒިރުވުމުގައި ފޯރުކޮށް ދީފާ ބަޔަކުގެ އަޑުގެ ކޮށްފައިވާ ގޮތަށް ރިޢާޔަތް ކުރަންޖެހޭނެއެވެ.[3]

3.4 މި މައްސަލައިގައި ކަންހިނގާފައިވާ ގޮތުގެމައްޗަށް ބަލާއިރު، ދަޢުވާއިން ސާބިތުވާ މައްޗަށް މި މައްސަލައިގެ ދަޢުވާ އެންމެ ފުރަތަމަ ހުށަހަޅާފައިވަނީ ކްރިމިނަލް ކޯޓަށެވެ. މި މައްސަލައިގެ ޝަރީޢަތް ނިމެންދެން ނުވަތަ މައްސަލަ ބަލައިގަތް ފަހުން އިތުރު ގޮތެއް ކަނޑައަޅަންދެން ދިގުލާ ޖަލްސާގައި ދަޢުވާ ސާބިތުވާ ބަންދުކުރުމަށް 25 ޖޫން 2020 ގައި ނިންމާފައިވާ ކްރިމިނަލް ކޯޓުގެ

---

[1] - ޤާނޫނުއަސާސީގެ 48 ވަނަ މާއްދާގެ (ހ).

[2] - ޤާނޫނުއަސާސީގެ 49 ވަނަ މާއްދާއާއި، ޤާނޫނު ނަންބަރު 12/2016 (ޖިނާއީ އިޖުރާއާތުގެ ޤާނޫނު) 60 ވަނަ މާއްދާ (ހ).

[3] - ޤާނޫނު ނަންބަރު 12/2016 (ޖިނާއީ އިޖުރާއާތުގެ ޤާނޫނު) ގެ 59 ވަނަ މާއްދާ.

ކޯޓުން އަމުރު ކުރައްވާފައިވެއެވެ.[4] އަދި މި މައްސަލައިގެ ޝަރީޢަތް އެކޯޓުގައި ހިނގުމުގައި ދަޢުވާކުރެވޭ ދިފާޢުވާވާކަން ފާހަގަކޮށް ޝަރީޢަތް ހިނގުން ނުހުއްޓުވާކަމާއި، އަދި އަވަސްކަމާއެކު އަދުލުއިންސާފް ވާސިލުވުމުގެ ޙައްޤު [illegible] [illegible] ކޯޓަށް ހާޒިރުކުރުމަށް [illegible] އިޖުރާއަތުގެ ފުރުޞަތު ކޯޓަށް ހުށަހަޅުއްވަން އަންގައި، މި މައްސަލައިގެ ފައިލް ޕީޖީއަށް [illegible] 18 ޖޫން 2020 ގައި ސ.ހިތަދޫ މެޖިސްޓްރޭޓް ކޯޓުން ޕްރޮސިކިއުޓަރ ޖެނެރަލްގެ އޮފީހަށް ފޮނުވާފައިވެއެވެ.[5]

3.5 މައްސަލަ ހިނގުމުގައި ދައުލަތުގެ ފަރާތުން ކޯޓަށް ހާޒިރުކުރުމަށް ބޭނުމީ އިޖުރާއަތުގެ ފުރުޞަތު ޝަރީޢަތްކުރާގޮތުން ބޭނުމީ އިޖުރާއަތުގެ ގަވާއިދުގެ ދަށުން ކުރަންޖެހޭ ކަންކަން ކޮށްދެވިފައިނުވާ އެކަން ހާޒިރު ނުކުރެވިއްޖެ ނަމަ، ނުވަތަ އެނޫން އެވެނިކަމެއް ނުހިނގުމުގެ ސަބަބުން ހާޒިރު ނުކުރެވިއްޖެ ނަމަ، އެއާ ހާޒިރުކުރުން ގޮތް ހަމަޖެއްސުމަށްފަހު ނުވަތަ އެކަށީގެންވާ ސަބަބުތަކުން ހުށަހެޅުމަށްފަހު މައްސަލަ ޕްރޮސިކިއުޓަރ ޖެނެރަލްގެ އޮފީހަށް އަނބުރާ ފޮނުވުމުގެ އިޚްތިޔާރު ކޯޓަށް ލިބިގެންވެއެވެ.[6]

3.6 މިމައްސަލަ އަނބުރާ ޕީޖީ އޮފީހަށް ފޮނުވީ ސަބަބުތަކުގެ މައްޗަށް ބަލާއިރު، މި މައްސަލައިގައި ދައުލަތުން ބުނެފައިވާ ސަބަބު ބަންދުކުރެވިފައި ހުރި ދުވަސްތަކުގައި ކަމާއި، މި މައްސަލައިގައި ހިމެނޭ މުދައްޔި ޤާނޫނީ ވަކީލަކު ހާޒިރުކޮށް ޝަރީޢަތް ހިންގުމުގައި (ކޮވިޑް-19ގެ ބަލިމަޑުގައި) އެޑްވައިޒަރީއިން ކަނޑައަޅާފައިވާ ގައިޑްލައިން އެއްގޮތަށް ބަންދުކުރުމުން ޝަރީޢަތް ހިންގުމުގެ އިންތިޒާމު ހަމަޖެއްސުމުގައި

---

[4] - ސ.ހިތަދޫ މެޖިސްޓްރޭޓް ކޯޓުގެ ނަންބަރު D3C/2020/20 ކޯޓު އަމުރު.

[5] - ސ.ހުޅުމީދޫ މެޖިސްޓްރޭޓް ކޯޓުގެ ނަންބަރު D5C-A/196/2020/3 (18 ޖޫން 2020) ސިޓީ. [illegible]

[6] - ޝަރީޢަތް ކުރުމުގެ އިޖުރާއަތުގެ ގަވާއިދުގެ 90 ވަނަ މާއްދާ

އިދާރީ ގޮތުން [illegible] [illegible]ކަން އެނގެއެވެ. މި މައްސަލަ އަނބުރާ [illegible] އޮފީހުން ފޮނުވިއިރު، "ޝަރީޢަތް ނިމެންދެން ނުވަތަ މައްސަލަ ބަލާ ޤާޟީ އެހެންގޮތަކަށް ކަނޑައަޅަންދެން" ހުސައިން [illegible] ބަންދުގައި ބެހެއްޓުމަށް ނެރުއްވާފައިވާ އިސްވެ ބުނެވުނު އަމުރުގައި ނިންމާފައިވާ ނިންމުމާ ގުޅޭ ގޮތުން [illegible] އަންގާފައިވާ އެ މައްސަލަ ހުށަހަޅާ ކޯޓަށް އެ [illegible] ބަންދާމެދު ގޮތެއް ނިންމުމެވެ. އެގޮތުން އިސްވެ ބުނެވުނު ސިޓީގައި، އެ މައްސަލަ 05 (ފަހެއް) ދުވަހުގެ ތެރޭގައި ކްރިމިނަލް ކޯޓަށް [illegible] މުއްދަތުގެ [illegible] އެ މައްސަލައިގައި [illegible] ޝަރީޢަތް [illegible] [illegible] ކޯޓުގެ [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] ކަމުގައިވާތީއާ، މި މައްސަލަ ކްރިމިނަލް ކޯޓަށް ނުވަތަ ކަމުގެ [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] ޕްރޮސިކިއުޓަރ ޖެނެރަލްގެ އޮފީހުން [illegible] [illegible]، އަދި މި މައްސަލައިގައި [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] ފުރުސަތު [illegible] ކަން އެނގެއެވެ.

3.7 އިސްތިއުނާފުކުރުމުގައި މިވާ ކޯޓު އަމުރަކީ،[7] [illegible]، ހުސައިން [illegible]ގެ މައްޗަށް ހުށަހަޅާފައިވާ [illegible] [illegible] [illegible] އަމުރު ހިންގުމުގެ މައްސަލަ ކްރިމިނަލް ކޯޓަށް ހުށަހަޅައި، [illegible] [illegible] [illegible] ނިންމައިދިނުމަށް ޕްރޮސިކިއުޓަރ ޖެނެރަލްގެ އޮފީހުގެ ނަންބަރު 196-A1/145/2020/528 ސިޓީ[8] އެދުމުން 22 އޮގަސްޓް 2020 ގެ 18:50 އިން ފެށިގެން 27 އޮގަސްޓް 2020 ގެ 18:49 އަށް 05 (ފަހެއް) ދުވަހުގެ މުއްދަތަށް ރިމާންޑް [illegible] ހުސައިން [illegible]ގެ ބަންދުގައި ބެހެއްޓުމަށް ނެރުއްވާފައިވާ އަމުރު [illegible]، އެ އަމުރު [illegible] ސަބަބަކީ،

---

[7] - ކްރިމިނަލް ކޯޓުގެ ނަންބަރު 145-J/MA/2020/2185 ކޯޓު އަމުރު

[8] - [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] 12 [illegible] (ނ) ގައި [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]

ހުސައިން ސިރާޖް ބަންދުން ދޫކޮށްލައިފި ނަމަ މުޖުތަމަޢުގެ ސަލާމަތަށް ނުރައްކާ ވެދާނެކަން [illegible] އެނގެއެވެ.

3.8 ކްރިމިނަލް ކޯޓުން ހުސައިން ސިރާޖް ބަންދުގައި ބެހެއްޓުމަށް އަމުރު ނެރުއްވި ފަހު، އޭނާގެ މައްޗަށް ދަޢުވާކުރުމަށް ޕްރޮސިކިއުޓަރ ޖެނެރަލްގެ އޮފީހުން [illegible] މެޖިސްޓްރޭޓް ކޯޓަށް ހުށަހަޅައި މައްސަލައިގެ ޝަރީޢަތް ނިމެންދެން އޭނާ ބަންދުގައި ބެހެއްޓުމަށް [illegible] މެޖިސްޓްރޭޓް ކޯޓުން އަމުރު ނެރުއްވާފައިވަނިކޮށް، އެ އަމުރު [illegible] [illegible]، ކްރިމިނަލް ކޯޓަކީ ހައި ކޯޓުގެ ދަރަޖައިގެ ކޯޓެއް ކަމުގައިވާތީ، އެ ދަރަޖައިގެ އެހެން ކޯޓަކުން ހުސައިން ސިރާޖުގެ ބަންދުގައި ބެހެއްޓުމަށް ކުރައްވާފައިވާ އަމުރު [illegible]، އޭނާގެ ބަންދުގެ ގޮތް ނިންމުމުގެ އިޚްތިޔާރު ކްރިމިނަލް ކޯޓަށް ލިބިގެންވާ ކަމަށާއި، [illegible] [illegible] [illegible] އޭނާގެ ބަންދުގެ ގޮތް ނިންމާނީ [illegible] މެޖިސްޓްރޭޓް ކޯޓުން [illegible] އިސްވެ ބަޔާން [illegible] [illegible] ހުށަހަޅައިގެން [illegible] [illegible]، [illegible] މި ކްރިމިނަލް ކޯޓުގެ "[illegible] އަމުރު"ގެ [illegible] [illegible] ހުސައިން ސިރާޖުގެ ވަކީލުން [illegible] [illegible].

3.9 [illegible] މެޖިސްޓްރޭޓް ކޯޓުން މި މައްސަލައިގެ [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]، އެ މައްސަލައިގެ ޝަރީޢަތް ނިމެންދެން ހުސައިން ސިރާޖް ބަންދުގައި ބެހެއްޓުމަށް [illegible] އަމުރުގެ ދަށުން އޭނާ ބަންދުކޮށްފައި ހުރުމުން އެކޯޓުން [illegible] ނުވެއެވެ. އަދި އެ މައްސަލަ އަނބުރާ [illegible] އެ މައްސަލައިގެ [illegible] [illegible] ޝަރީޢަތް ކުރިއަށްގެންދިއުމުގައި ނޫން ކަމާއި، އެ މައްސަލަ [illegible] އެހެން ކޯޓަށް ހުށަހަޅައިގެން [illegible] [illegible] ކުރިއަށް ގެންދިއުމުގެ [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]، ހުސައިން ސިރާޖުގެ [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]. އަދި އެ މައްސަލަ [illegible] [illegible] އެ މައްސަލައިގެ [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]

ދިފާޢުގެ ހިންގޭނެ ކޯޓަކަށް ހުށަހަޅައިގެން ކުރިއަށް ގެންދިއުމަށްޓަކައި އިދާރީ ގޮތުންކަން އެނގޭތީ، މި މައްސަލަ ހުށަހަޅާ ކޯޓުން (ކްރިމިނަލް ކޯޓުން) ހުސައިން [illegible] [illegible] ގޮތެއް [illegible] އޭނާ ބަންދުކޮށްފައި ބެހެއްޓުމަށް ހދ.ކުޅުދުއްފުށި މެޖިސްޓްރޭޓް ކޯޓުން ނެރުއްވާފައިވާ އަމުރުގެ ބާރު ދެމި އޮންނާނެ ކަމާއި އަދި އެ އަމުރުގެ ބާރު ނިމިގެންދާނީ މި މައްސަލައިގައި ދަޢުވާ ކްރިމިނަލް ކޯޓަށް ހުށަހެޅި އެކޯޓުން ހުސައިން [illegible] [illegible] ގޮތެއް [illegible] މެޖިސްޓްރޭޓް ކޯޓުން އެ މައްސަލަ އަނބުރާ ޕީޖީ އޮފީހަށް ފޮނުވުމުން [illegible] ހުސައިން [illegible] [illegible] އަމަލު ކުރުމަށް [illegible] ގޮތެއް ބުނެފައިވެއެވެ.

3.10 ޕްރޮސިކިއުޓަރ ޖެނެރަލް (ޕީޖީ) ގެ ފަރާތުން ކޯޓުތަކަށް ދަޢުވާކުރައްވާ މައްސަލައެއް ހިންގެން [illegible] ނުވަތަ ހިންގުމުގައި [illegible] ދިފާޢު [illegible] އެ މައްސަލަ އެކޯޓުގެ [illegible] [illegible] ދި ގޮތަކަށް [illegible] ކަމަށާއި، އެއީ އެމައްސަލަ އެހެން ކޯޓަކަށް ހުށަހެޅުމަށްޓަކައި ޕީޖީ އޮފީހުން އަނބުރާ ފޮނުވުމުން ނުވަތަ އެ މައްސަލަ ބެލުމުގެ އިޚްތިޞާޞް ލިބިގެންވާ ކޯޓަކަށް އެ މައްސަލަ [illegible] ކަމަށާއި، މި [illegible] [illegible] ކޯޓުތަކުން އަމަލު ކުރަމުންދާ [illegible] ގޮތަކީ، މި މައްސަލައަކީ ޕީޖީ އޮފީހުން އަނބުރާ ފޮނުވާފައިވާ މައްސަލައެއް ކަމަށާއި، މިއީ އެހެން ކޯޓަކަށް [illegible] [illegible] މައްސަލައެއް އެހެން ކޯޓަކަށް [illegible] [illegible] ކޯޓުން [illegible] އެއް ކޯޓެއްގައި ހިނގާ މައްސަލައެއް އެހެން ކޯޓަކަށް [illegible] ކުރުމުގައި އަމަލު ކުރަންޖެހޭ [illegible] ގޮތުގައިވެސް މި މައްސަލައިގައި އަމަލު ކުރަން ނުޖެހޭނެ ކަމަށް ޕީޖީގެ ފަރާތުން މި ކޯޓުގެ [illegible] [illegible] ބުނެފައިވެއެވެ.

3.11 ހދ.ކުޅުދުއްފުށި މެޖިސްޓްރޭޓް ކޯޓުގެ ނަންބަރު D5C-A/196/2020/3 (18 އޮގަސްޓް 2020) ސިޓީއަށް ބަލާއިރު، މި މައްސަލައަކީ އެ ކޯޓުން އަނބުރާ ޕީޖީ އޮފީހަށް ފޮނުވާފައިވާ މައްސަލައެއް ކަމާއި، އެއީ އެހެން ކޯޓަކަށް ފޮނުވާ ކުރުމުގެ އިޖުރާއަތުގައިވާ ގޮތުގެމަތިން ފޮނުވާ ކުރުމުގެ [illegible]

ޤާނޫނުގައިވާ މައްސަލައެއް ކަމުގައިނުވާތީ، ދިވެހިރާއްޖޭގެ ސުޕްރީމް ކޯޓުން ނިންމާފައިވާ އެއް ކޯޓުން އަނެއް ކޯޓަށް މައްސަލައެއް ނުވަތަ މައްސަލައެއްގެ ވަކި ބައެއް ބަދަލުކުރުމާ ބެހޭ ސަރކިއުލަރ (ނަންބަރު 2012/03/SC) ގައިވާ އިޖްރާއާތު މި މައްސަލައިގައި ތަޠުބީޤު ކުރަން ނުޖެހޭނެ ކަމަށް ފާހަގަ ކުރަމުއެވެ.

3.12 ކޯޓަކަށް ކަނޑައެޅިފައިވާ އަސާސީ އިޚްތިޞާޞްތަކުގެ އިތުރުން އެ ކޯޓު ނިސްބަތްވާ ސަރަޙައްދު ގުޅިގެން ވިޔަސް އިޚްތިޞާޞްތަކުން ހުންނަ ކަމާއި، އެގޮތުން ދައުވާ ޖިނާއީ ދިރިއުޅޭ ވަކި [illegible] ނިޒާމުގެ އަދި މާއްދާގައި ބުނެފައިވާ ގޮތުގެމަތިން މައްސަލަ ހުށަހެޅުން [illegible] [illegible] އެބަ [illegible] [illegible] ދާއިރާގެ ކޯޓަކުން އެ މައްސަލަތަކުގެ ދައުވާ ހުށަހެޅޭނެ ކަމަށް[9] ކަނޑައެޅިފައިވެއެވެ. އަދި [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] އިޚްތިޞާޞް [illegible] ކޯޓަކަށް [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] ،[10] [illegible] ކޯޓުގައި މި މައްސަލަ [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] ކޯޓަށް [illegible] ކުރުމުގައި [illegible] [illegible]. [illegible] [illegible] އެ [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] ކުރުވައިނުވާތީ، އެކަން [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] ކޯޓުގައި [illegible] [illegible] ކުރުވައިނުވާ [illegible] ކޯޓުއެއް [illegible] [illegible] [illegible] ކުރުމުގެ މައްސަލަ [illegible] އިޚްތިޞާޞް [illegible] ކަމަށް [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] މި [illegible] މި މައްސަލަ [illegible] އިޚްތިޞާޞް [illegible] ކޯޓަކަށް [illegible] ކަމަށް [illegible].

3.13 [illegible] [illegible] [illegible] ކޯޓުގެ [illegible] [illegible] [illegible] ކޯޓުން ނިންމައިފައިވާ އަމުރުގައި، [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] ކަމަށް

---

[9] - ދިވެހިރާއްޖޭގެ ކޯޓުތަކުގެ ޤާނޫނު (ޤާނޫނު ނަންބަރު 22/2010) ގެ 69 ވަނަ މާއްދާގެ (ނ).

[10] - ޖިނާއީ އިޖުރާއަތުގެ ޤާނޫނު (ޤާނޫނު ނަންބަރު 12/2016) ގެ 6 ވަނަ މާއްދާގެ (ނ).

ބަޔާންކޮށްފައިވަނީ "ރިމާންޑް ޖަލެއް" ގައެވެ. ތަޙްޤީޤު ނިމި، ޝަރީޢަތް ބެލުމުގެ ކުރިން ނުވަތަ ޝަރީޢަތް ބެލި ހުކުމް ކުރުމުގެ ކުރިން ކޯޓު އަމުރެއްގެ ދަށުން ބަންދުކުރާ މީހުން ބެލެހެއްޓުމަށް ޚާއްޞަކޮށްފައިވާ ޖަލަކީ "ރިމާންޑް ޖަލު"އެވެ.[11] މި މައްސަލައިގައި ހުސައިން ޝާހިދް ބަންދުކޮށްފައި ބެހެއްޓުމަށް އަމުރު ކުރައްވާފައިވަނީ ރިމާންޑް ޖަލެއްގައި ކަމުގައި ވީ ނަމަވެސް، ރިމާންޑް ޖަލެއްގެ ޖާގަ ނުލިބުމުގެ ސަބަބުން ހުސައިން ޝާހިދް ބަންދުގައި ހުރީ ކަސްޓޮޑިއަލް ޖަލެއްގައި ކަމަށާއި، ރިމާންޑް ޖަލެއްގެ ޖާގަ ލިބުމުން 16 ސެޕްޓެމްބަރު 2020 ގައި ހުސައިން ޝާހިދް ރިމާންޑް ޖަލަށް ބަދަލުކޮށްފައިވާ ކަމަށް މި ކޯޓުގެ ޝަރީޢަތުގެ މަޖްލީހުގައި ޕީޖީގެ ފަރާތުން ބުނެފައިވެއެވެ. މި މައްސަލައިގައި ހުސައިން ޝާހިދް ރިމާންޑް ޖަލެއްގައި ބަންދުކުރުމަށް އިސްވެ ކުރެވުނު އަމުރުގައި ކަނޑައަޅާފައިވަނިކަން، ކަސްޓޮޑިއަލް ޖަލެއްގައި އޭނާ ބަންދުގައި ބަހައްޓާފައި ހުރުމަކީ އެ ކޯޓު އަމުރާ އެއްގޮތް ކަމެއް ނޫންކަން އެނގެން އޮތް ނަމަވެސް، ޖަލުގެ ޖާގައިގެ ދަތިކަމުގެ ސަބަބުން ކޯޓު އަމުރުގައި މީހަކު ބަންދުގައި ބެހެއްޓުމަށް ކަނޑައަޅާފައިވާ ތަން ނޫން އެހެން ތަނެއްގައި ބަންދު ކުރުމަކީ އެ އަމުރުގައި ނިންމާފައިވާ ނިންމުން ރޫޙާއި ޚިލާފު ކަމަށް ބަލައި ބާޠިލް ކުރަންޖެހޭ ސަބަބެއް ނޫންކަމަށް މިކޯޓުގެ ނަންބަރު 2020/HC-A/112 ޤަޟިއްޔާގައި ކަނޑައަޅާފައި[12] އޮތް އުޞޫލުގެ މައްޗަށް ރިއާޔަތްކޮށް، މި މައްސަލައިގައި ހުސައިން ޝާހިދް ރިމާންޑް ޖަލެއްގައި ބަންދުގައި ބެހެއްޓުމަށް އަމުރު ކުރައްވާފައިވަނިކަން، ކަސްޓޮޑިއަލް ޖަލެއްގައި އޭނާ ބަންދުކޮށްފައި ހުރީ [illegible] ރިމާންޑް ޖަލުގެ ޖާގަ ނުލިބުމުގެ ސަބަބުން ކަމަށް އެނގޭތީ، އެއީ އިސްތިއުނާފުކުރެވިފައިވާ ކޯޓު އަމުރު ބާޠިލް ކުރަންޖެހޭ ސަބަބެއް ނޫންކަން އެނގެއެވެ.

---

[11] ދިވެހިރާއްޖޭގެ ޖަލުތަކާއި ޕެރޯލްގެ ޤާނޫނު (ޤާނޫނު ނަންބަރު 14/2013) ގެ 4 ވަނަ މާއްދާގެ (ހ) ގެ 2 ވަނަ ނަންބަރު.

[12] ޤަޟިއްޔާގެ ޝަރީޢަތް ނިމުނު ގޮތުގެ [illegible] 3.2 ވަނަ ނަންބަރު

3.14 ވީމާ، ކްރިމިނަލް ކޯޓު ނަންބަރު 145-J/MA/2020/2185 ކޯޓު އަމުރު އިސްތިއުނާފުކުރުމަށް ނ.މާޅެންދޫ/ރިވެލްސް، ހުސައިން ސިރާޖްގެ ފަރާތުން ހުށަހެޅި ނުކުތާތަކުގެ މައްޗަށް ބިނާކޮށް، އެ އަމުރަށް ބަދަލު ގެންނަންޖެހޭ ފަދަ ޝަރުޢީ އަދި ޤާނޫނީ ސަބަބެއް ނެތެވެ.

- **ޙުކުމް:**

ދެންފަހެ، އިސްވެ ބަޔާން ކުރެވުނު ކަންތައްތައް އެގޮތުގެ މަތިން ހުރުމުން، ކުރިމިނަލް ކޯޓުގެ ނަންބަރު 145-J/MA/2020/2185 އަމުރު އިސްތިއުނާފުކުރުމަށް ނ.މާޅެންދޫ/ރިވެލްސް، ހުސައިން ސިރާޖްގެ ފަރާތުން ހުށަހެޅި ނުކުތާތަކުގެ މައްޗަށް ބިނާކޮށް، އެ އަމުރަށް ބަދަލު ގެންނަންޖެހޭ ފަދަ ޝަރުޢީ އަދި ޤާނޫނީ ސަބަބެއް ނެތް ކަމަށް މި ޤަޟިއްޔާ ދިވެހިރާއްޖޭގެ ހައިކޯޓުގެ ބެލި ފަނޑިޔާރުންގެ މަޖިލީހުގެ އިއްތިފާޤުން ކަނޑައަޅައިފީމެވެ.